

Učitelj: Kolikor je meni znano, je po Slovenskem prav malo vremenoslovskih opazovalcev; na Kranjskem jih je morebiti kakih 10, težko več; po drugih slovenskih krajih pa jih tudi veliko ne bode. Želeti bi pa bilo, da bi se s tem znanstvenim, kratkočasnim in neutrudnim predmetom pečali po vseh večjih mestih, zlasti po samotnih krajih. Posebno na visokih hribih in gorah je to opazovanje važno. Učenjaki pri omenjenem c. kr. meteorologiškem zavodu postavljajo te vremenske postaje zlasti na gore, n. pr. na visokem Obirji jo imajo. Duhovniki, učitelji, orgljavci in cerkveniki imajo za ta posel dosti časa in znanja; naj bi ga prevzeli. Na visoki Šmarjni Gori pri Ljubljani je baje cerkvenik sam tak vremenski opazovalec.

Kmet: Ali bi Vi lahko za našo faro vreme napovedovali?

Učitelj: Ako bi dobival vremenske telegrame z Dunaja vsak dan, potem bi si že upal precej določiti. Malo kdaj bi mi pa izpodletelo, ako bi mi še iz bližine dohajala poročila, recimo iz Zagreba, Karlovca, Kočevja, Novegamesta, Ljubljane, Celovca, Celja, Ptuja i. t. d. Ali to bi preveč stalo. Vsaj še za Dunajska brzojavna poročila ni vselej dobiti potrebnih 5 glđ. na mesec. Ljudje, recimo omikanejši možje, bi že zlagali nekaj časa, a potem bi se tudi naveličali.

Kmet: Ali vendar bi bilo to za kmetovalca in trgovca važno, če vé, kakšno bode vreme. V slabem vremenu kmetovalec ne bode najemal delavcev, da bi kosili, želi ali v vinogradu delali. Trгоvec tudi ne bi zvečer za sejem blaga na voz nakladal, če že naprej vé, da bode drugi dan deževalo ali snežilo.

Učitelj: To je gola istina. Zavoljo tega v nekaterih krajih kmetijske družbe telegrafijska vremenska poročila preskrbujejo. Ali pri nas se niti glavno vodstvo kmetijske družbe, niti kmetijske podružnice za to ne brigajo. Take vremenske napovedi uživajo vso čast v severni Ameriki. Tam pride vsak dan v vsako vas po telegrafu vremenska napoved, in ljudje ne gredó na polje, če se jim ne oznani lepo vreme. Zlasti je imenitno mornarjem vedeti, če jim pretí nevihta, kadar se spusté na morje. To se danes povsod ob morji naznanja, kjer barke ostajajo. Za vremenske napovedi izdajó v severni Ameriki na leto več ko poldrugi milijon goldinarjev. O Amerikancih pa vemo, da ne izdajajo denarja, ako niso prepričani, da jim koristi. V Avstriji ne morejo toliko za ta namen potrošiti, tudi ko bi zeló koristno bilo — ker ni denarja. (Konec prih.)

Književnost.

A. Janežičeva „Slovenska slovnica“. Za srednje šole priredil in predelal dr. Jakob Sket, c. kr. profesor. Šesta predelana izdaja. V Celovcu, 1889. Tiskala in založila tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu. 274 str. Stane 1 glđ. 80 kr. Prav dobro je došla nova izdaja te prekoristne slovnice, katere smo užé davno prav željno pričakovali. Gosp. pisatelj pravi v predgovoru: „Njeno gradivo se naj z malimi izjemami tako za vsak razred razdeli, kakor to „navodi za pouk na avstrijskih gimnazijah 1884. l.“ za nemščino zahtevajo. Metoda, ki se ondi razpravlja, veljá v obče tudi za jezik slovenski. Le tedáj, ako se učenec natanko naučí vseh posebnostij svojega jezika ter spoznava svojstva njegova, bode se navduševal za materinščino in jo zmatral kot najdražji zaklad svojega národa. Na ti podlagi bode tudi mogel v najvišjih razredih zasledovati zgodovino svojega jezika in razvitek našega slovstva ter se konečno ugloбил tudi zaklade častite staroslovenščine in njenih spomenikov“. To velevažno novo knjigo priporočamo posebno tudi našim izobraževališčem za učitelje in učiteljice in sploh slovenskemu učiteljstvu.

„**Gođec.**“ Poleg národne pravljice ob Vrbskem jezeru spisal Anton Funtek. Pod tem naslovom izšla je v zalogi Ign. pl. Kleinmayr & Feod. Bambergu v Ljubljani lepa, nova knjižica. Gosp. Funtek je užé dobro znan po svojih izvirnih pesniških proizvodih, kakor tudi po prelepi prestavi „Zlatoroga“.

„Godec“ šteje 100 stranih v mali osmerki ter stané nevezan 1 glđ. 20 kr., lično vezan in z zlatim obrezkom pa 1 glđ. 80 kr., po pošti 5 kr. več.

To lepo knjižico priporočamo posebno za darila bolj odrasli mladini.

Prvo zborovanje

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Ljubljani dné 22. in 23. aprila 1889. I.

V velikonočni ponedeljek popoldne so v Ljubljano dohajali slovenski učitelji iz vseh krajev slovenskih. Odborniki in udje „Slovenskega učiteljskega društva“ v Ljubljani so jih spodobno vzprejemali na kolodvoru in v najetih prostorih „Slovenskega učiteljskega društva“, kjer so se zbirali. Ob 4. uri so ogledali Chittussijevo sliko „Pogled na Prago“ in ob 6. uri pričelo se je v mestni dvorani zborovanje gg. delegatov. Gosp. Andrej Žumer, kot predsednik „Slovenskemu učiteljskemu društvu“, pozdravi prišlece k velevažnemu shodu, kjer naj vsak izraža in naglašá svoje mnénje in svoje nazore tako, da se bode uspeh obravnav združil v primeren okvir v prid slovenskemu učiteljskemu stanu.

Predsedništvo prevzame potem načelnik osnovalnega odbora, g. Armin Gradišnik, učitelj v Hrastniku, kateri prav živo pozdravlja gg. delegate in slovenske učitelje, ki so prišli od Jadranskega morja, nemško-štajerske meje in iz drugih slovenskih pokrajin ter obžaluje, da jedino slovenski Korotan ni poslal nobenega zastopnika.

Gospod Fr. Kocbek, tajnik, bere imena gg. delegatov in imena in število udov k „Zavezi“ pristopivših učiteljskih društev in sicer tako-le:

Od 70 delegatov bilo je že pri čitanji 31 navzočnih, pozneje jih je prišlo še več. „Zaveza“ imela je začetkom l. 1889. že 711 članov, in sicer v nastopnih učiteljskih društvih: Brežiško-Sevniško učiteljsko društvo 26, Celjsko učiteljsko društvo 28, Gorenjegraško učiteljsko društvo 17, Okrajno učiteljsko društvo v Ljutomeru 19, Okrajno učiteljsko društvo v Ormoži 23, Savinjsko učiteljsko društvo 19, Slovenjegraško učiteljsko društvo 10, Šmarsko-Rogaško učiteljsko društvo 14, Učiteljsko društvo za Mariborsko okolico 35, Učiteljsko društvo za Ptujski okraj 32, Društvo učiteljev in šolskih prijateljev šolskega okraja Logaškega 70, Pedagogiško društvo 151, Slovensko učiteljsko društvo 80, Učiteljsko društvo za Postojnski okraj 47, Tominsko učiteljsko društvo 30, Učiteljsko društvo za Goriški šolski okraj 45, Učiteljsko društvo za Koperski šolski okraj 26, Učiteljsko društvo za Sežanski šolski okraj 39 članov. — Od teh članov biva jih na Štajerskem 223, na Kranjskem 348, na Primorskem 140, na Koroškem 0 . . Ker je učiteljev na slovenskem Štajerskem 543, na Kranjskem 486, na Primorskem 141, na slovenskem Koroškem 150. vkupe 1420 učiteljev, je razvidno, kako izredne važnosti in kako globocega vpliva je slovensko učiteljstvo v življenji národovem.

Načelnik osnovalnega odbora gosp. Gradišnik potem obširnemu poročilu slika zgodovino ustanovljenja „Zaveze slovenskih učiteljev“, katera se je porodila še le po dolgih mukah in prošnjah. Že dné 2. novembra 1887. stavil je pri mesečnem shodu Celjskega učiteljskega društva gosp. Kocbek predlog: Naj Celjsko učiteljsko društvo prevzame osnovanje „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“, in v ta namen izvolil se je odsek, ki je bil sestavljen iz gospodov: Anton Brezovnik, Fran Kocbek in Armin Gradišnik. Le ti pooblaščenci lotili so se takoj resnega dela. Sestavil se je primeren „Poziv“ do raznih učiteljskih društev, v katerem se je ob kratkem — v glavnih potezah označil namen „Zaveze“, in isti doposlal raznim učiteljskim društvom. Temu pozivu so se društva, na čast bodi rečeno zavednemu slovenskemu učiteljstvu, odzvala, izjemom par slučajev, častno in moško.